

Sluta krama kapitalets konst

KRÖNIKAN

Jeff
Werner

kultur@gp.se

Jag vill gärna tro att konst är bra. Inte att alla konstverk är bra, men att konst i sig är det. Att det finns något i själva formen, i tilltalet, som gör oss som tar del av den lite mer reflekterande, lite mer humana. Inte för att konstnärer är bättre, klokare och mer eftertänksamma än oss andra – konstnärer är nog som folk är mest – utan för att konst sätter igång processer i huvudet som är av godo.

Det finns en hel del som talar mot denna uppfattning. Inte minst det faktum att konsten ofta tjänat makten. Tänk på hur barockens konst sattes i motreformationens tjänst. För att inte tala om hur nazismen och stalinismen använde konsten, filmen och arkitekturen för att övertyga massorna. Konst tycks också kunna göra ont.

OROVÄCKANDE ÄR ÄVEN den nya forskning som visar att konstmarknaden utvecklas mest i samhällen som är ojämlika. I länder där de fattiga blir fattigare och

Inget glänser bättre än att investera sanslösa summor i konst

den rikaste promillen av befolkningen alltmer snuskigt rik. Man vill ju annars gärna tro att konsten mår bäst i samhällen som befinner sig i sund ekonomisk tillväxt, som ger många möjlighet att fördjupa sig i den. Och som ger goda konstnärer inkomster. Men något sådant samband tycks inte finnas. Det är ökad

ojämlikhet, inte ekonomisk tillväxt, som leder till högre priser.

Därför har konstmarknaden under det senaste decenniet blomstrat i länder som Kina, Storbritannien, Indien och USA. Och i Sverige. För, som ny statistik från LO visar, i Sverige har de ekonomiska klyftorna ökat kraftigt sedan 1980. Då tjänade makteliten fem gånger så mycket som en industriarbetare. Idag tjänar den sjutton gånger mer. En procent av Sveriges befolkning äger 25 procent av förmögenheterna. Samtidigt har även konstmarknaden vuxit så den knakar. 1998–2008 åttadubblades försäljningen på landets auktionshus. Samtidskonst tillhör det som går bäst.

SÅDANA SOM ÄR snuskigt rika spenderar gärna sina pengar på saker som syns men är improduktiva, exempelvis lyxbilar. Eller att vaska årgångschampagne. Men inget glänser bättre än att investera sanslösa summor i konst. Vilket fått priserna på viss samtidskonst att nå rekordhöjder.

Konstnären Andrea Fraser konstaterade nyligen att det som är bra för konsten är en katastrof för resten av världen. Därför uppmanar hon kritiker, konstmuseer och curators att vägra spela med, att sluta bidra med sitt kulturella kapital till utställningar och artiklar som haussar den för kapitalet kramvänliga konsten. För det finns förstås annat att skriva om. Annat att ställa ut. En i alla bemärkelser bra konst.

Jeff Werner är professor i konstvetenskap. Finns valmöjligheten kramar han hellre konsten än kapitalet.